

JOSEPH CAMPBELL'İN KAHRAMANIN SONSUZ YOLCULUĞU MODELİNİN KEREM İLE ASLI HİKÂYESİNE UYGULANMASI

JOSEPH CAMPBELL'S *THE HERO'S JOURNEY* MODEL TO THE
STORY OF KEREM AND ASLI

Mehmet DAVAZLI

ORCID: 0000-0003-1939-6693

DOI: 10.5281/zenodo.7464372

OZET

Türk halk edebiyatının anlatmaya dayalı türlerinden olan halk hikâyeleri, toplumsal bellekte iz bırakmış olaylardan kaynağını almaktadır. Bunlardan biri olan Kerem ile Aslı hikâyesi, hem Anadolu'da hem de diğer Türk boyları arasında sevilerek anlatılmış, zaman içinde sözlü ve yazılı kültürde kendine yer bulmuştur. Hikâyenin sözlü, el yazması ve basma kaynaklardan birçok varyantı günümüze kadar ulaşmıştır. Nazım-nesir karışık bir yapıya sahip olan ve geleneksel motiflerin çoğunu içinde barındıran Kerem ile Aslı hikâyesi, aşk uğruna katlanılan fedakârlıkları sembolize etmesiyle akıllarda yer etmiştir. Günümüzde bu hikâye tarihî ve kültürel malzeme olarak değerini korumaktadır.

Bu çalışmada, Türk halk hikâyeleri arasında önemli bir yeri olan Kerem ile Aslı hikâyesi, Joseph Campbell'ın *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu* adlı eserinde ortaya konulan verilere göre incelenmiştir. "Yola Çıkış", "Erginlenme" ve "Dönüş" ana başlıklarından ilk ikisi, bütün alt başlıklarıyla olmasa da büyük oranda hikâyede karşılık bulmuştur. "Dönüş" başlığı ise ana kahramanlar yanarak öldüğü için gerçekleşmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Halk hikâyesi, Kerem ile Aslı, *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu*.

ABSTRACT

Folk tales, one of the narrative genres of Turkish folk literature, take their source from the events that have left their mark on the social memory. The story of Kerem and Aslı, which is one of them, has been told with love both in Anatolia and among other Turkish tribes, and has found a place for itself in oral and written culture over time. Many variants of the story from oral, manuscript and printed sources have survived to the present day. The story of Kerem and Aslı, which has a mixed verse-prose structure and contains most of the traditional motifs, has been in the minds as it symbolizes the sacrifices endured for the sake of love. Today, this story preserves its value as a historical and cultural material.

In this study, the story of Kerem and Aslı, which has an important place among Turkish folk tales, was examined according to the data presented in Joseph Campbell's *The Hero's Journey*. The first two of the main titles "A point of departure", "Rite of passage" and "Return" found a great deal in the story, although not all sub-titles. The title of "Return" could not be realized because the main heroes were burned to death.

Keywords: Folk story, Kerem and Aslı, *The Hero's Journey*.

İlgili Yazar: Mehmet DAVAZLI

Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Karaman.
davazlimehmet@gmail.com

Başvuru Tarihi / Received: 28.11.2022

Kabul Tarihi / Accepted: 18.12.2022

1. Giriş

Halk hikâyeleri, Türk halk edebiyatında anlatmaya dayalı türlerin en önemlilerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Teşekkür ettikleri devrin sosyal ve siyasal olayları gibi realist unsurları da bünyelerinde barındırabilen halk hikâyelerinde olağanüstü motifler de görülebilmektedir. Halk hikâyelerinde özellikle âşğın sınanması aşamasında görülen olağanüstü motifler, bu anlatıların destanlardan, masallardan, efsanelerden beslendiğinin göstergesidir. Pertev Naili Boratav, halk hikâyelerini "destanlaşmış masallar" veya "destaniliklerini kaybetmiş, masallarla karışmış destanlar" olarak nitelendirmektedir (Boratav, 1984: 19).

Halk hikâyeleri, Türk halk edebiyatında anlatmaya dayalı (tahkiyevi, narratif) türlerdendir. Tarihî ve coğrafi şartlara göre değişik terimlerle isimlendirilen hikâye kavramı, âşıkların tasnif edip geliştirdiği bir türdür. Genellikle aşk ve kahramanlık konularını, bazen de bu iki konuyu bir arada işleyen halk hikâyeleri, XVI. yüzyıldan itibaren Türk halk edebiyatı içinde görülmeye başlanır. Hikâye kahramanının başından geçmiş gibi görünen olayların pek çoğunda olağanüstü motiflere de rastlanmaktadır (Duymaz, 2001: 1).

Türk halk hikâyeleri üzerine bugüne kadar pek çok çalışma yapılmıştır. Anadolu'da biliniş anlatılan, okunan halk hikâyelerinin sayısı yüze yakındır. Bu sayı, Anadolu sahasına en yakın yer olan Azerbaycan'da ve diğerk Türk ülkelerinde anlatılanlarla birlikte daha da artabilir (Kaya, 2007: 7). Kerem ile Aslı hikâyesi de bunlardan biri olup özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu başta olmak üzere Balkanlar, Ermenistan, Azerbaycan ve İran sahalarına da yayılmış, sevilen bir halk hikâyesidir.

Türk halk hikâyeleri içinde en ilgi çekici olanlarından biri, belki de birincisi, Kerem ile Aslı hikâyesidir. Hem dinî hem de sosyal bir çatışmayı güçlü bir aşk etrafında işleyen bir hikâyedir. Günümüze kadar tam sayılabilecek metinleri ulaşabilen Kerem ile Aslı hikâyesi, sözlü yazma ve varyantlarıyla Türk dünyasının büyük bir bölümünde varlığını sürdürmektedir. Ayrıca bu hikâye, etrafında "kült" diyebileceğimiz kadar geniş bir etki uyandırmıştır. Kerem türküleri, Kerem havaları; hikâyeden faydalanılarak yazılan şiir, roman, tiyatro, opera eserleri; çevrilen sinema filmleri; atasözü, deyim, mani, yer adları, efsane, âdet ve inanışlara kadar yansıyan bir Kerem ile Aslı tesiri bunun en açık örneğidir. Zaman zaman kullanıverdiğimiz "Kerem gibi yanmak", "Yandı Kerem'in arpa tarlası" gibi atasözü ve deyimler ile farkında bile olmadan dinlediğimiz Kerem türküleri, hikâyenin günümüze kadar ulaşan etkenleridir (Duymaz, 1993: 29).

Kerem ile Aslı hikâyesinin izlerini yazma ve cönklerden makalelere, antolojilere kadar çok geniş

bir yelpazede görmek mümkündür. Kerem ile Aslı hikâyesinin çok sayıda yazma nüshası bulunmaktadır. Üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinde yapılan lisans tezlerinde de Kerem ile Aslı hikâyesinin derlemelerine rastlanmaktadır. Kerem ile Aslı hikâyesi, muhtelif şekillerde pek çok kez neşredilmiştir. Ali Duymaz'ın, Kerem ile Aslı taşbasmalarından en eskisi olarak tespit ettiği taşbasma, 1854 tarihlidir. Hikâyeyle ilgili ilk yayını da 1884 yılında G. Leopold'un yaptığı bilinmektedir. Daha sonra, hikâye üzerinde İgnacz Kunos'un yaptığı çalışmalar dikkati çekmektedir (Duymaz, 2001: 5-11).

2. Kerem ile Aslı Hikâyesinin Olay Örgüsü

Çalışmanın bu bölümünde Kerem ile Aslı hikâyesi, Joseph Campbell'ın *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu* (Campbell, 2010) adlı eserinde ortaya konulan verilere göre tahlil edilecektir. Hikâyeyi incelemeye geçmeden önce, çalışmamıza esas olan metnin kısa bir özetini burada vermek istiyoruz:⁵

Zamanın birinde, İsfahan'da ülkesi bayındır, halkı bahtiyar, ulu bir hükümdar yaşarmış. Bolluk bereket içinde hayatını sürdüren şahın tek üzüntüsü, çocuklarının olmamasıymış. Şah, gece gündüz Mevla'ya yalvarır; başvurmadık hekim bırakmaz. Hatta belki çaresi oradadır, diye Kaf Dağı'nın ardına bile süvariler gönderir. Ancak bir türlü çocuğu olmaz. Bu padişahın hazinesinden sorumlu bir Hıristiyan Keşiş'i vardır. Onun da çocuğu olmamaktadır. Şah, fırsat buldukça Keşiş ile dertleşip içini rahatlatmaya çalışır.

Yine padişah ile Keşiş'in saray bahçesinde dertleştikleri bir gün, aksakallı bir derviş elinde bir elma fidanıyla çıkagelir. Derviş, şahın ve Keşiş'in eşlerine elindeki elma fidanını verir ve yetişecek ilk elmayı paylaşmalarını öğütleyerek gözden kaybolur. Bunun ilahî bir işaret olduğuna inanan şah ile Keşiş, eşleri bu fidandan yetişecek ilk elmayı yedikten sonra çocukları olacağı hissine kapılırlar.

Günler günleri kovalar. Sonunda elma fidanı ilk meyvesini verir. İlk elmayı şahın ve Keşiş'in eşleri bölüşüp yerler ve eğer doğacak çocuklar ayrı cinsten olursa büyüdüklerinde onları baş göz edileceklerine dair birbirlerine söz verirler. Dokuz ay sonra şahın bir oğlu, Keşiş'in ise bir kızı dünyaya gelir. Birine Mirza Bey, diğerine Aslı Han adını koyarlar. Yedi gün yedi gece düğün yaparlar.

Aylar ayları, yıllar yılları kovalar ve çocuklar birbirlerinden habersiz büyürler. Aslı

⁵ Kerem ile Aslı hikâyesi, pek çok araştırmacımız tarafından neşredilmiştir. Biz, bu çalışmamızda, hikâyeyi açık bir dille ve derli toplu bir şekilde sunduğu için Nurettin Albayrak editörlüğünde hazırlanan *Halk Hikâyeleri* adlı eserdeki metni esas aldık (Albayrak, 2007).

güzel mi güzeldir. Yüzüne bir bakan bir daha bakamaz. Mirza da ay yüzlüdür. Onu gören kızlar, kendilerinden geçerler.

Günlerden bir gün İsfahan şahı, Keşiş'ten yıllar önce verdiği sözü yerine getirmesini ve oğlu ile kızını evlendirmesini ister. Ancak kızını bir Müslüman'a vermek istemeyen Keşiş, bir gece gizlice İsfahan'ı terk eder. Ertesi gün Keşiş'in ailesiyle birlikte sırta kadem bastığını öğrenen Mirza Bey, beyninden vurulmuşa döner. Günlerce Aslı Han'ın ardından gözyaşı döker. Ancak ondan hiçbir haber alamaz. Sonunda arkadaşı Sofu'yla birlikte yollara düşer. Bütün Doğu Anadolu'yu karış karış gezerek Aslı'sını aramaya başlar. Artık o, Şehzade Mirza Bey değil saz ustası Âşık Kerem'dir. Sazıyla hep aşkını terennüm eder; dağlarla, taşlarla, derelerle, kurtla kuşla söyleşip Han Aslı'sından haber sorar. Bazen Aslı'nın izini bulduğu olur; lakin Keşiş her defasında kızını kaçırmayı başarır. Böylece yıllar süren bir kaçıp kovalamaca başlar.

Sonunda iki âşık Kayseri'de kavuşurlar. Keşiş, Kayseri Beyi'nden çekindiği için gençlerin evlenmelerine müsaade eder. Ancak kötü kalpli Keşiş, yine yapacağını yapar. Düğün gecesine kızına sihirli bir elbise giydirir. Kendisine kurulan tuzaktan haberdar olmayan Kerem, gerdek gecesine Aslı'nın elbisesinin düğmelerini bir türlü çözemez. O düğmeleri açtıkça, düğmeler tekrar kapanmaktadır. Saatlerce uğraşan Kerem, sonunda öyle bir âh eder ki aşkının ateşiyle yanıp kül olur. Kerem'in küllerine kapanan Aslı feryat figan ağlarken bir anda saçları alev alır ve ateş topuna dönen Aslı da yanarak ölür...

3. Joseph Campbell'ın *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu* Adlı Eserinde Ortaya Konulan Verilere Göre Kerem ile Aslı Hikâyesinin İncelenmesi

Psikanalitik kuramı halk edebiyatı metinlerine en iyi uygulayan isimlerden biri olan Amerikalı bilim adamı Joseph Campbell, *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu* adlı eserinde farklı toplumlardaki mitik anlatılarda görülen evrensel kahraman yapılarını ortaya koyar ve bu yapılardaki psikolojik etkinin izlerini sürer. Campbell, "söz konusu eserde kahraman arketipinin döngüsel yolculuğunu sistemleştirir. Campbell bu döngüsel yolculuğu 'monomit' olarak adlandırır. Campbell hayatın devinimi ve dünyada tekrar eden yapıdan ilham aldığı monomit kavramını doğum, yaşam, ölüm; bahar, yaz, kış akışına benzer şekilde kahramanın hayatı ile özdeşleştirir. Yola çıkış, erginlenme ve dönüş şeklinde sıralanan dönüşüm aşamaları kahramanı kahraman yapan monomitik yapıyı oluşturur. Ayrıca bu ana aşamalar alt bölümler ile zenginleştirilmiştir." (Güzel, 2014: 193-194)

Kerem ile Aslı hikâyesinde "Yola Çıkış", "Erginlenme" ve "Dönüş" ana başlıklarından ilk ikisi, bütün alt başlıklarıyla olmasa da karşılık bulmaktadır. "Dönüş" başlığı ise ana kahramanlar yanarak öldüğü için gerçekleşmemiştir. Şimdi "Yola Çıkış" ve "Erginlenme" başlıklarından hareketle Kerem ile Aslı hikâyesini incelemek istiyoruz.

3.1. Yola çıkış

3.1.1. Maceraya çağrı: Çağrı, kahramanın kabuğundan çıkıp yeni deneyimlerden geçerek değişmesi gerektiğini belirten içsel bir dürtüdür. Başka bir ifadeyle, bilincin dikkatini çekmeye çalışan bilinç dışı öğelerin, yani arketiplerin sesidir (Gökeri, 1979: 66). Joseph Campbell, "Maceraya Çağrı" aşamasını şöyle anlatmaktadır:

"Mitolojik yolculuğun "maceraya çağrı" olarak belirlediğimiz bu ilk aşaması, kahramanı çağıran ve onun ruhsal ağırlık merkezini toplumun sınırlarından bilinmeyen bir bölgeye çekmiş olan 'kader'i belirtir. Bu (...) çeşitli biçimlerde sunulabilir: uzak bir ülke, bir orman, yer altında, dalgaların altında ya da göğün üstünde bir krallık, gizli bir ada, sisli dağ tepesi ya da derin bir düş hali." (Campbell, 2010: 72)

Hikâyede, Kerem'i maceradan maceraya koşturan ve bir bakıma onun acı sonunu hazırlayan olay, Aslı'nın, babası tarafından bir gece İsfahan'dan kaçırılmasıdır:

"Keşif, bu büyük aşktan rahatsız olur. Kızının bir Müslüman ile evlenecek olması fikri, içini kemirir. (...)

Günlerden bir gün, gecenin bir vaktinde yükte hafif pahada ağır ne varsa alıp ve birer ata binip giderler.

Aslı'nın gittiğini öğrenen Kerem, yanıp tutuşur. Feryat u figan eder. Kara gözlerine kan dolar, dünya başına yıkılır. Aslı der, başka bir şey demez.

Kerem, yemeden içmeden kesilir. (...)

Sonunda arkadaşı Sofu ile birlikte Aslı'yı bulmak için yola koyulur." (Albayrak, 2007: 96-98)

3.1.2. Doğaüstü yardım: Burada kahraman adayına mücadelesini sürdürebilmesi için çeşitli yardımlar yapılabilir. Bu yardım, genellikle kahramanın yolda karşılaştığı bir yardımcı (pir, Hızır, kutlu kişi vd.) tarafından sunulur. Yardım bir nesne olabileceği gibi bir fikir ya da ipucu da olabilir. Yardımı yapanlar ve yapılan yardım, kültürün özelliklerine göre çeşitlenir (Güzel, 2014: 197). Joseph Campbell, "Doğaüstü Yardım" aşamasını şöyle anlatmaktadır:

"[Bu,] kaderin iyi kalpli, koruyucu gücüdür. Fantastik bir güvencedir. (...) Eşik geçişleri ve yaşam uyanışları tehlikeye düşer gibi olsa bile, koruyucu gücün kalbin tapınağında ve dünyanın tuhaf özelliklerinin içinde ya da hemen ardında daima hazır olduğuna dair bir güvencedir. Kişinin bilip güven duyması yeter. Kendisine yapılan çağrıya yanıt verdikten sonra ve olaylar ortaya çıktıkça cesaretle ilerlemeyi sürdüren kahraman bilinçdışının bütün güçlerini yanında bulur. Doğa ananın kendisi zor görevi destekler." (Campbell, 2010: 86-89)

Hikâyede, İsfahan'dan kaçırılırcasına götürülen sevdiğini bulmak için diyar diyar gezen Kerem, bu uzun yolculuğu esnasında pek çok zorlukla karşılaşır. Ancak tabiat ananın yardımıyla bu zorlukları bir bir aşar; dağlar, taşlar, dereler, kurtlar, kuşlar hep ona yardım eder:

"Kerem, yolda gördüklerine türkü ile Aslı'yı sordu, durdu. Dağa, taşa gördüğü her şeye türkü söyledi. Onlar da gizli bir dil ile Aslı'nın nereye gittiğini söylediler. (...)

Kerem, Murat Suyu'nda dile gelen balıktan, sevgilisinin Kayseri'ye gittiğini öğrendi." (Albayrak, 2007: 98 ve 102)

3.2. Erginlenme

3.2.1. Sınavlar yolu: Kahraman, "Erginlenme" sürecinde kendini büyütecek ve olgunlaştıracak bir dizi sınavdan geçer. Bu dönemde kahramanı öldürmeyen her şey, onu güçlendirir ve yolunda daha kararlı ilerlemesini sağlar. Yolculuğun bu bölümünde, doğaüstü yardımcıları kahramana çeşitli büyüler ve tılsımlarla destek verebilir. Bu süreçte aynı zamanda kahramanın kendine olan güveni de artacaktır (Güzel, 2014: 199-200). Joseph Campbell, "Sınavlar Yolu" aşamasını şöyle anlatmaktadır:

"Kahraman bir dizi sınavdan geçmek üzere tuhaf biçimde akışkan, belirsiz biçimlerin dış dünyasında ilerler. Bu, mit-maceranın sevilen bir aşamasıdır. (...) Kahraman bu bölgeye girmeden önce karşılaştığı doğaüstü yardımcının önerileri, tılsımları ve gizli araçlarından yardım almaktadır. Ya da insanüstü yolculuğu sırasında kendisini her yerde destekleyen iyi kalpli bir güç olduğunu ilk kez burada da fark edebilir." (Campbell, 2010: 113)

Hikâyede, arkadaşı Sofu ile birlikte Aslı'nın peşinden giden Kerem, yolda türlü engellerle karşılaşır. Bunlardan birisi, haramilerle olan rastlaşmasıdır. Kerem, kendilerini soymak isteyen haramilere bir Hak âşığı olduğunu söylese de onları inandıramaz. Bunun üzerine, Allah'ın kendisine bağışladığı âşıklık yeteneğini saziyle sözüyle gösterir. Haramiler, Kerem'in bir Hak âşığı olduğuna ikna olarak onu ve Sofu'yu serbest bırakırlar. Yani Kerem ile arkadaşı, bu sınavdan başarıyla ve

kendilerine olan güvenleri artarak çıkarlar:

"Yola revan olup giderken yolda karşılarına kırk haramiler çıktı. İkisini de soyup soğana çevirmek istediler. Kerem, aldı sazı eline, nereden gelip nereye gittiğini bir türküyle anlattı. (...) Haramiler birbirlerinin yüzüne bakıp 'Galiba, bu Hak âşığıdır, dokunmak doğru değildir' dediler, salıverdiler." (Albayrak, 2007: 100)

Kerem, yol boyunca rastladığı kişilere bir Hak âşığı olduğunu söyleyip Aslı'sından haber sorar. Ancak insanlar, ona hemen inanmazlar; Kerem'i sınava tabi tutarlar. Kerem, her defasında sazıyla sözüyle Hak âşığı olduğunu ispat eder ve öğrendiği bilgilerle yolculuğunu sürdürür.

3.2.2. Babanın gönlünü alma: Bilindiği üzere "baba" imgesi, mitik anlatılarda genç varlığın büyük dünyaya geçmesini sağlar; iyi ve kötüyü temsil eder. Egemenlik ve erginleşmenin ispatı için oğul, babayla mücadele içerisine girmek zorundadır. "Babanın Gönlünü Alma" aşamasında, adeta kahramanın babasıyla bütünleşmesi gerçekleşir (Akgün, 2008: 74). Joseph Campbell, "Babanın Gönlünü Alma" aşamasını şöyle anlatmaktadır:

"Kahraman, babanın ego-yıkıcı erginleşiminin ürkütücü deneyimlerinin hepsinden büyüleriyle korunmasını sağlayan yardımcı dişi figüründen umut ve güvence elde edebilir. (...) Babayla karşılaşacak olan kahramanın sorunu, ruhunu bu devasa ve acımasız kozmosun bunaltıcı ve akıldışı tragedyalarından kurtarıp varlığın görkeme tamamen egemen olabileceğini anlayacak kadar korkusuz kılmaktır." (Campbell, 2010: 149 ve 167)

Hikâyede, Kerem, baskın bir güç olan Aslı'nın babası Keşiş ile sık sık problem yaşar. Keşiş, bir Müslüman sarayında hazinedar olduğu için Müslüman gibi görünen bir Hıristiyan'dır. Kızı Aslı'yı bir Müslüman'la evlendirmek istemeyerek onu Kerem'den diyar diyar kaçıtır. Kerem de arkadaşı Sofu ile birlikte Aslı'nın peşine düşer. Amacı, Keşiş'in gönlünü kazanmak ve Aslı ile evlenebilmektir. Ancak bunu bir türlü başaramaz:

"Keşiş, bu büyük aşktan rahatsız olur. Kızının bir Müslüman ile evlenecek olması fikri, içini kemirir. (...)

Günlerden bir gün, gecenin bir vaktinde yükte hafif pahada ağır ne varsa alıp ve birer ata binip giderler. (...)

[Kerem], arkadaşı Sofu ile birlikte Aslı'yı bulmak için yola koyulur." (Albayrak, 2007: 96 ve 98)

3.2.3. Nihai ödül: Erginlenme bölümünün son aşaması olan bu evrede kahraman, görevini

tamamlamıştır. Bu görev, kahramanın uğruna yola çıktığı maceradır. Kahraman ölümü aşmış, en büyük korkusunun üstesinden gelmiş, gönlünün sıkıntılarına çözüm bulmuştur. Bundan önce kahramanın geçtiği bütün aşamalar, onu bu "nihai ödül"e hazırlamak için kullanılmıştır (Akgün, 2008: 74). Ödül birçok biçime bürünebilir: büyülü bir kılıç, iksir, bir bilgi ya da sezgi, sevgiliye kavuşma; ejderhanın definesi gibi fiziksel bir biçimde olabileceği gibi, iç huzuru ya da aşk gibi çok daha önemli bir zihinsel-duygusal biçimde de olabilir (Tecimer, 2005: 178). Joseph Campbell, "Nihai Ödül" aşamasını şöyle tarif etmektedir:

"[Bu], ruh ve beden besini, kalbin rahatlaması, tükenmez emzik veya tam iyileşme olabilir." (Campbell, 2010: 202)

Hikâyede, Aslı'sını bulmak için diyar diyar gezen Kerem, bu uzun yolculuğun sonunda ödülünü alır ve Aslı'ya kavuşur. Böylece aylardır süren yürek yangını son bulur, içi huzurla dolar. Ancak iki sevgilinin bu dünyadaki mutluluğu uzun sürmez. Kötü kalpli Keşiş'in tuzağına düşen Kerem ile Aslı, yanarak kül olurlar:

"Düğün hazırlanır. Ama Aslı'ya düğün gecesini sihirli bir elbise giydirirler. Bu elbisenin düğmeleri açıldıkça iliklenirdi. Kerem, gerdek gecesini, Keşiş'in yaptırdığı sihirli elbisenin düğmelerini bir türlü çözemez. O zaman derun-ı dilden öyle bir ah çeker ki, (...) bir anda ağızından alevler fışkırır ve tutuşur her yerinden. (...) Bir tutuşmuş nara döner, kül olur. (...)

Sonra, nereden estiye bir yel eser, Kerem'in küllerini dağıtır avuç avuç. (...) Meğer bir kıvılcım kalmış küllerin içinde. Aslı saçlarından tutuşur. Ve külleri karışır Kerem'in küllerine." (Albayrak, 2007: 103-104)

4. Sonuç

Çalışmamızda, Türk halk hikâyeleri arasında önemli bir yeri olan Kerem ile Aslı hikâyesi Joseph Campbell'ın *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu* adlı eserinde ortaya konulan verilere göre incelenmiştir. Tetkiklerimiz neticesinde, sözü edilen hikâyedeki kahramanların, farklı toplumlardaki mitik anlatılarda görülen evrensel kahraman kalıplarıyla paralellik gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Joseph Campbell'ın belirlediği "Yola Çıkış", "Erginlenme" ve "Dönüş" ana başlıklarından ilk ikisi, bütün alt başlıklarıyla olmasa da büyük oranda hikâyede karşılık bulmuştur. "Dönüş" başlığı ise ana kahramanlar yanarak öldüğü için gerçekleşmemiştir.

KAYNAKÇA

- Akgün, Ö.U. (2008). *Kahraman olgusunun çizgi romandan sinemaya uyarlamadaki görünümü: Tarkan ve Conan örnekleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Albayrak, N. (2007). *Halk hikâyeleri*. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Boratav, P.N. (1984). *Köroğlu destanı*. İstanbul: Adam Yayıncılık.
- Campbell, J. (2010). *Kahramanın sonsuz yolculuğu*. İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- Duymaz, A. (1993). Kerem ile Aslı hikâyesi üzerine bazı tespitler. *Milli Folklor*, 17, 29-32.
- Duymaz, A. (2001). *Kerem ile Aslı hikâyesi üzerinde mukayeseli bir araştırma*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Gökeri, A.İ. (1979). *Arketiplere dayanan yeni bir inceleme yönteminin tanıtılarak İngiliz ve Türk edebiyatında bazı romans ve epik niteliğinde yapıtlara uygulanması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güzel, C. (2014). Monomit teorisi bağlamında Bayan Toolay destanı. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 36, 191-206.
- Kaya, D. (2007). *Ansiklopedik Türk halk edebiyatı terimleri sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tecimer, Ö. (2005). *Sinema-modern mitoloji*. İstanbul: Plan B. Yayınları.